

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7171,Pokaz-filmu-Wichry-Kolymy-w-ramach-Przegladu-Filmowego-Kino-w-PRL-PRL-w-kinie-Wa.html>
12.03.2026, 09:02

Pokaz filmu „Wichry Kołymy” w ramach Przeglądu Filmowego „Kino w PRL – PRL w kinie” – Warszawa, 18 października 2011

18.10.2011

Zapraszamy na XI edycję Przeglądu Filmowego „Kino w PRL – PRL w kinie”.

W obecnej edycji – tak jak i w poprzedniej – proponujemy przyjrzeć się współczesnemu filmowi historycznemu. Do tej pory koncentrowaliśmy się na filmach powstałych przede wszystkim w okresie PRL-u, będących specyficznym świadectwem tamtej rzeczywistości: odzwierciedleniem autentycznego życia, przetworzonego jednak przez ideologiczne i polityczne widzenie świata.

Tym razem chcielibyśmy zastanowić się, jak dzisiejsze kino historyczne – polskie, ale także i światowe – podejmuje interpretację takich tematów, jak: postawy i zachowanie człowieka w warunkach ekstremalnych, stosunek do Holocaustu, realia życia w państwach bloku wschodniego w okresie zimnej wojny czy rozrachunek z komunistyczną przeszłością. Oprócz produkcji fabularnych pokażemy także materiały Polskiej Kroniki Filmowej.

Przegląd adresowany jest przede wszystkim do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych i może stanowić interesujące uzupełnienie realizowanych we współczesnej szkole celów edukacji humanistycznej. Przy wyborze filmów staraliśmy się kierować możliwością ich wykorzystania przez uczniów wybierających tematy związane z kulturą i historią najnowszą do ustnej prezentacji maturalnej z języka polskiego. Mamy nadzieję, że spotka się on również z zainteresowaniem nauczycieli historii, języka polskiego i wiedzy o społeczeństwie oraz studentów kierunków humanistycznych. Wierzymy, że Przegląd pomoże w zrozumieniu tragicznej i skomplikowanej historii XX w.

Tradycyjnie przed każdym spotkaniem odbędą się prelekcje, które wygłosi prof. Jerzy Eisler (IPN, Instytut Historii PAN).

Udział w Przeglądzie będzie potwierdzony pisemnym zaświadczeniem.

Proponujemy Państwu 6 spotkań odbywających się w „Kinotece” w Pałacu Kultury i Nauki, raz w miesiącu, we wtorki od godz. 11.30 do 14.00

WSZYSTKIE POKAZY SĄ BEZPŁATNE!

Zgłoszenia na wybrane seanse prosimy składać najpóźniej dzień przed projekcją.

Koordynator przeglądu:

Sławomir Stępień (IPN), tel. 022 860-70-50, e-mail: slawomir.stepien@ipn.gov.pl

Rezerwacja biletów: „Kinoteka”, tel. 022 551-70-70

Spotkanie inauguracyjne:

- Jednostka wobec totalitaryzmu – 18 października 2011

Polska Kronika Filmowa z 1989

WICHRY KOŁYMY, reż. Marleen Morris, prod. Niemcy/Francja/Polska 2008 [115 min.]

Jest rok 1937. Eugenia Ginzburg, ideowa komunistka, wykłada literaturę rosyjską na uniwersytecie w Kazaniu. Jej mąż jest członkiem lokalnego komitetu partyjnego. Rodzina wie o dostatnim życiu, jakie partia zapewnia swoim członkom. Jednak od kilku lat w Związku Sowieckim trwa „wielka czystka”. W atmosferze strachu i paranoicznych podejrzeń mnożą się aresztowania, nikt nie jest bezpieczny. Eugenia długo nie zauważa coraz bardziej zaciskającej się na jej życiu pętli. Kiedy odmawia publicznego odcięcia się i potępienia swojego przyjaciela, profesora literatury Elwowa, zostaje aresztowana. Po miesiącach tortur i niekończących się przesłuchaniach zostaje zesłana do łagrów Kołymy. Głód, zaduch, brak tlenu w bydlęcym wagonie to dopiero przedsmak piekielnego świata obozu, którego nazwa w języku tubylców oznacza śmierć. Jednak paradoksalnie, zetknięcie z nieludzkimi warunkami Kołymy pozwala jej odnaleźć w sobie głęboką, wewnętrzną siłę, pozwalającą przetrwać najgorsze.

Film jest epicką opowieścią o ludzkich losach w czasach totalitarnego terroru. Scenariusz powstał na podstawie wstrząsających wspomnień najgłośniejszej rosyjskiej dysydentki, Eugenii Ginzburg, która spędziła w lodowym piekle łagrów łącznie 18 lat. Wydane w tomie Stroma ściana są jednymi z najważniejszych dzieł tzw. literatury łagrowej, ale także jednymi z nielicznych literackich świadectw obozowej rzeczywistości, widzianymi oczami kobiety.

Występują: Emily Watson, Ulrich Tukur, Ian Hart, Agata Buzek, Maria Seweryn, Zbigniew Zamachowski, Krzysztof Globisz.

Kolejne pokazy:

- Postawy Polaków wobec Zagłady Żydów – 15 listopada 2011

Polska Kronika Filmowa z 1970

JOANNA, reż. Feliks Falk, prod. Polska 2010 [105 min.]

Czas okupacji, Kraków. Młoda kobieta, pochodząca z inteligenckiego domu, opiekuje się kilkuletnią Żydówką, której matka została aresztowana w łapance. Obecność dziewczynki w mieszkaniu Joanny to źródło ciągłego strachu. Pomimo, że nie przyznaje się do tego nikomu, jej zachowanie wzbudza podejrzenia sąsiadów. Wkrótce pada ofiarą donosu. Podczas rewizji wzbudza zainteresowanie niemieckiego oficera, który odkrywa jej tajemnicę. Największą tragedią Joanny jest całkowite osamotnienie w jej cichym bohaterstwie. Nikt nie może dowiedzieć się o istnieniu w życiu Joanny małej Róży i jaką cenę płaci za swoją tajemnicę.

To film o uniwersalnym przesłaniu: odpowiedzialności, przypadku, o tym, jak łatwo wydawać wyroki, ale żadna rzeczywistość, zwłaszcza wojenna, nie jest czarno-biała. Jak mówił reżyser: „Nie jest to jeszcze jeden film o Holokauście. To przede wszystkim historia o niesprawiedliwości losu, który może spotkać każdego z nas”. Falk skupił się na samotności i opuszczeniu w obliczu Zagłady. Holokaust został przez niego potraktowany dwójako: jako Zagłada żydowskiego narodu, ale przede wszystkim jako symbol zagłady tradycyjnego systemu wartości, czego doświadcza tytułowa bohaterka: nie można ufać nikomu, nawet najbliższemu. Stawia pytania: ile jest w nas miłości? jak wiele jesteśmy w stanie z siebie poświęcić? Czy jest cena, której nie zapłacimy, gdy w grę wchodzi życie ukochanej osoby?

Film nagrodzony na FPFF w Gdyni (2010).

Występują: Urszula Grabowska, Sara Knoch, Stanisława Celińska, Kinga Preis, Halina Łabonarska, Izabela Kuna.

- Artystyczne interpretacje powstań narodowych – 20 grudnia 2011

Polska Kronika Filmowa z 1956

1956. WOLNOŚĆ I MIŁOŚĆ, reż. Krisztina Goda, prod. Węgry 2006 [120 min.]

Opowieść o węgierskiej rewolucji 1956 r. – widowisko w stylu hollywoodzkim w realiach zimnej wojny. Ukazuje historię słynnego meczu piłki wodnej między Węgrami a Rosjanami na olimpiadzie w Melbourne. Rozegrany krótko po tym, jak sowieckie czołgi spacyfikowały Budapeszt, przeszedł do historii jako jedna z najbardziej brutalnych rozgrywek w historii tego sportu i jednocześnie symbol walczących Węgier. Walka sportowa stała się symbolicznym przedłużeniem powstania. Film koncentruje się na relacji jednego z piłkarzy i młodej rewolucjonistki, który zostaje przez nią wciągnięty w sam środek historycznych wydarzeń i zmusi go do dokonania wyboru: kariera sportowa czy walka o wolność ojczyzny.

Nigdy dotąd nie pokazano w takiej skali terroru radzieckiego, zaciekłości walk toczących się na ulicach i w domach, a komplet faktów i znanych motywów został wpisany w schemat rewolucyjnego melodramatu. Film spełnił na Węgrzech podobną rolę, jak w Polsce „Katyń” Wajdy – wprowadził do powszechnej świadomości ważną kwestię narodową, a przede wszystkim oddał hołd poległym bohaterom. Co więcej tytułowa data jest dla nas wspólna. Nie zapominając o wydarzeniach poznańskiego czerwca, należy pamiętać, że dla Węgrów rok 1956 okazał się znacznie bardziej krwawy i brzemienny w skutkach. W odpowiedzi na studenckie protesty Armia Radziecka wkroczyła do Budapesztu dokonując masakry ludności cywilnej i tłumiąc rodzące się powstanie.

Występują: Kata Dobo, Ivan Fenyó, Sandor Csanyi, Karoly Gesztesi.

- Filmowe wizje losów ludzkich w warunkach ekstremalnych – 10 stycznia 2012

Polska Kronika Filmowa z 1989

NIEPOKONANI, reż. Peter Weir, prod. USA 2010 [130 min.]

Film sześciokrotnie nominowanego do Oscara Petera Weira, legendarnego twórcy „Pikniku pod wiszącą skałą”, „Stowarzyszenia umarłych poetów” i „Truman Show”, to zrealizowana w znakomitej obsadzie epicka opowieść o solidarności i potędze ludzkiej woli, o wielkim męstwie i determinacji grupy Polaków ratujących się z syberyjskiego zesłania. Scenariusz powstał na podstawie słynnej poza granicami Polski książki Sławomira Rawicza „Długi marsz”, wydanej na Zachodzie w latach 50. Stała się ona przetłumaczonym na 25 języków bestsellerem, pierwszą relacją z sowieckiego łagru, która wstrząsnęła światem, jeszcze przed wydaniem „Archipelagu Gułag” Sołżenicyna. Jak pisał recenzent: „Ten widowiskowy, pozbawiony patosu, nakręcony z olbrzymią kulturą i wyczuciem na ludzkie sprawy film o przetrwaniu działa do tego stopnia, że wychodząc z kina przeżywamy katharsis, prawdziwy wstrząs. Od 20 lat żaden z polskich reżyserów nie odważył się zrealizować tak patriotycznego dramatu, wyzwalającego najczystsze pokłady pozytywnych emocji”.

Zima 1940 r. Młody polski oficer, Janusz zostaje aresztowany przez NKWD i skazany za szpiegostwo na 20 lat obozu pracy na Syberii. W gułagu wraz z kilkoma współwięźniami organizują desperacką próbę ucieczki. Dopiero teraz zrozumieją oni sens słów komendanta: „To Syberia jest waszym więzieniem. 10 milionów kilometrów kwadratowych, gdzie przyroda jest waszym strażnikiem, a jest ona bezlitosna”. Wspólna wędrówka, która staje się początkiem niezwyklej podróży ku wolności, wiedzie przez syberyjską tundrę i tajgę, bezkresne równiny Mongolii, pustynię Gobi i szczyty Himalajów, aż do Indii.

Występują: Jim Sturgess, Ed Harris, Colin Farrell, Saoirse Ronan, Mark Strong.

- Kryzysy polityczne w PRL. Grudzień '70 – 21 lutego 2012

Polska Kronika Filmowa z 1990

CZARNY CZWARTEK. JANEK WIŚNIEWSKI PADŁ, reż. Antoni Krauze, prod. Polska 2010 [120 min.]

Jedna z największych i najbardziej oczekiwanych polskich produkcji filmowych, przypominająca jedną z najtragiczniejszych kart z historii PRL-u.

W grudniu 1970 r., w proteście przeciw drastycznym podwyżkom cen wprowadzonym przez komunistyczne władze, przez Wybrzeże przetoczyła się fala strajków i demonstracji. Aby stłumić protesty, rządzący zezwolili milicji i wojsku na użycie broni. Główny bohater Brunon Drywa to porządny, odważny człowiek, ale nie ma w sobie nic z herosa. Chce pracować i zarabiać, cieszyć się rodziną i nowym mieszkaniem. Zwłaszcza, że zbliżają się święta Bożego Narodzenia. W feralny czwartek idzie do pracy w Stoczni Gdyńskiej, odpowiadając na wezwanie władz. Wsiadających z kolejki stoczniowców witają kule. Ginie on i jeszcze 17 innych osób...

Antoni Krauze nakręcił „Czarny czwartek” jako rodzaj fabularnej rekonstrukcji, zrealizowanej z rozmachem inscenizacyjnym i wiernej faktom, zachowującej przy tym chłodny naturalizm. Chciał w filmie zawrzeć przekaz uniwersalny, opowiedzieć o „ludziach, którzy sprzeciwili się totalitarnej władzy”. Jak pisał recenzent: „Film pokazuje w jaki sposób rodzi się społeczny zryw i bunt. Jest przy tym filmem może chropowatym, paradoksalnie skromnym, ale przez to imponującym, świeżym i może właśnie dziś – w czasach amnezji i nostalgii za PRL-em – bardzo potrzebnym”. Muzykę do filmu skomponował Michał Lorenc („300 mil do nieba”, „Psy”, „Prowokator”, „Poznań 56”, „Różyczka”).

„Balladę o Janku Wiśniewskim” – motyw przewodni filmu – zaśpiewał Kazik Staszewski.

Film otrzymał wyróżnienie specjalne na FPFF w Gdyni (2011).

Występują: Marta Honzatko, Michał Kowalski, Wojciech Pszoniak, Piotr Fronczewski, Witold Dębicki, Piotr Garlicki, Sławomir Orzechowski.

- Rozrachunek z komunistyczną przeszłością – 20 marca 2012

Polska Kronika Filmowa z 1990

CZESKI BŁĄD, reż. Jan Hřebejk, prod. Czechy 2009 [95 min.]

Czeski kandydat do Oscara w 2011 r.

Pavel Josek jest obecnie uznanym profesorem psychiatrii, a w przeszłości był politycznym dysydem, wspieranym w swojej antykomunistycznej działalności przez żonę Janę. Wkrótce ma odebrać nagrodę za swój dorobek życiowy, powstaje o nim także dokumentalny film.

Dźwiękowcem w ekipie telewizyjnej jest jego zięć, który szczerze teścia nie znosi, uważając go za aroganta i nudziarza. I oto w ręce realizatorów filmu wpada teczka z dokumentami, świadczącymi o tym, że ogólnie szanowany profesor, zanim stał się przeciwnikiem ustroju, współpracował z czeską bezpieką. Był to jednorazowy epizod, ale brzemienny w skutki: donosząc na ówczesnego chłopaka swojej żony, zbuntowanego artystę-rzeźbiarza Borka, ułatwił policji politycznej wydalenie go z kraju. Małżonkowie wpadają w pułapkę własnych tajemnic i nieudomówień. Jeden skrywany przez całe życie sekret rozsypuje poukładane i wydawałoby się szczęśliwe życie kilku osób. Czy miłość rozgrzesza wszystkie błędy? Czy coś może być usprawiedliwieniem dla kłamstwa?

Film Hřebejka jest uczciwy, wyważający racje, ale też intensywny i angażujący emocje.

Stawiający pytania i nie dający jednoznacznych odpowiedzi. Film, który bezpośrednio nie oskarża, nie krytykuje i nie ocenia, ale też nie stara się usprawiedliwiać i tłumaczyć. Reżyser pokazuje, że

niewłaściwe wybory i błędy przeszłości wcale nie muszą przekreślać człowieka. Jak pisał recenzent: „To jeden z najmądrzejszych filmów o lustracji, choć może przede wszystkim o trudzie wybaczenia”.

Występują: Milan Mikulcik, Martin Huba, Lenka Vlasakova, Antonin Kratochvil, Daniela Kolarova, Ladislav Chudik.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

ODDZIAŁOWE BIURO EDUKACJI PUBLICZNEJ INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
ORAZ

KINOTEKA
MULTIMEDIA

ZAPRASZAJĄ NA EDUKACYJNY PRZEGŁĄD FILMOWY 2011/2012

PRZED KAŻDYM SPOTKANIEM
ODBĘDĄ SIĘ PRELEKCJE,
KTÓRE WYGŁOSI
PROF. JERZY EISLER
(IPN, INSTYTUT
HISTORII PAN).

**KINO
W PRL
PRL W KINIE**

Jednostka wobec totalitaryzmu
18 października 2011, godz. 11.30
Polska Kronika Filmowa z 1989
WICHRY KOŁYMY
reż. Marleen Morris,
prod. Niemcy/Francja/Polska 2008 [115 min.]

KOLEJNE PROJEKCJE:

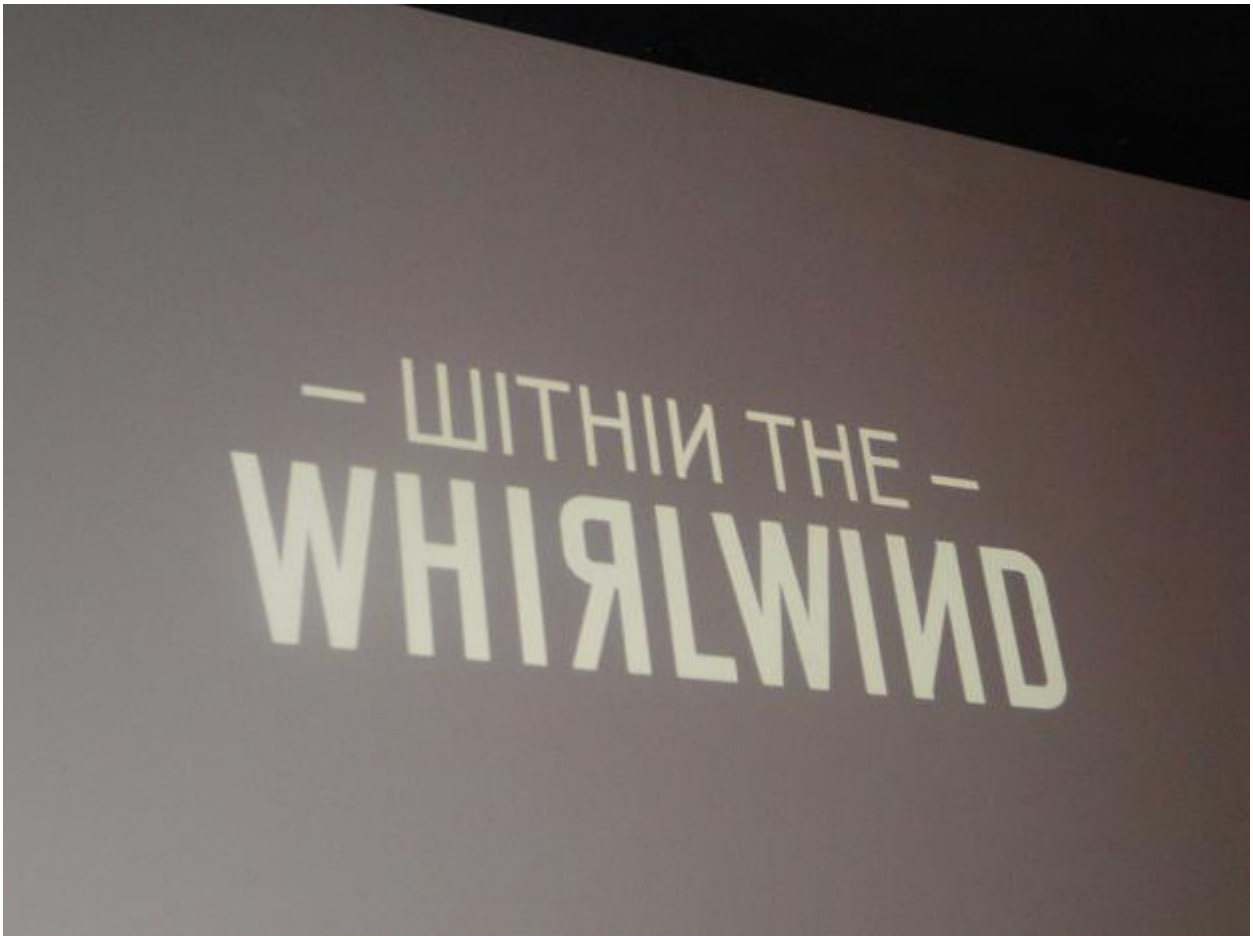
- JOANNA, reż. FELIKS FALK, PROD. POLSKA 2010 1956.
- WOLNOŚĆ I MIŁOŚĆ, reż. KRISZTINA GODA, PROD. WĘGRY 2006
- NIEPOKONANI, reż. PETER WEIR, PROD. USA 2010
- CZARNY CZWARTEK. JANEK WIŚNIEWSKI PADŁ, reż. ANTONI KRAUZE, PROD. POLSKA 2010
- CZESKI BŁĄD, reż. JAN HREBEJK, PROD. CZECHY 2009

 **INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ**

Szeregowe informacje ukazywać się
będą na: **www.ipn.gov.pl**
pod hasłem zapowiedzi.

1

2